

Povinnost připojení k centrální soustavě tepla dle zákona o ochraně ovzduší

Právní úprava povinnosti fyzických a právnických osob využívat k vytápění přednostně teplo ze soustavy zásobování tepelnou energií¹ (dále jen „SZTE“) doznala určitých změn, a to v návaznosti na zcela novou právní úpravu ochrany ovzduší v souvislosti s přijetím zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOO“). Zájem na přednostním využívání SZTE před zdroji jinými vychází zejména z obecné snahy na ochranu ovzduší a zachování jeho kvality. Potřeba regulace připojování k SZTE je pak dána zejména skutečností, že při absenci příslušné úpravy by mohlo docházet k nekontrolovanému odpojování zákazníků od SZTE, což by mohlo vést k nárůstu cen tepla ze SZTE a v konečném důsledku vyústit i v rozpad sítě SZTE a zhoršení kvality ovzduší. Regulace připojování k SZTE je přitom z hlediska ochrany ovzduší upravena jednak v § 16 odst. 7 ZOO, který explicitně stanoví povinnost fyzických a právnických osob přednostně k vytápění využít teplo ze SZTE, a jednak je v konkrétních případech vymezena podmínkami, které v rámci provádění nové stavby či změny stavby stanoví pro územní a stavební řízení orgán ochrany ovzduší ve svém závazném stanovisku podle § 11 ZOO, jakož i podmínkami stanovenými ve schváleném územním či regulačním plánu.

RANDA HAVEL LEGAL
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ I LAW FIRM

POVINNOST VYUŽÍT TEPLA ZE SZTE PODLE § 16 Odst. 7 ZOO

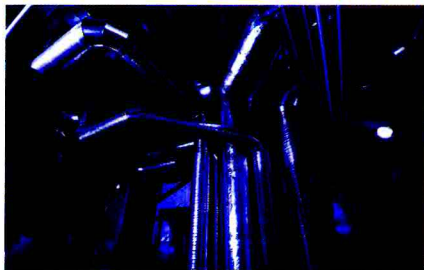
Podle § 16 odst. 7 ZOO je „právnická a fyzická osoba povinná, je-li to pro ni technicky možné a ekonomicky přijatelné, u nových staveb nebo při změnách stávajících staveb využít pro vytápění teplo ze soustavy zásobování tepelnou energií nebo zdroje, který není stacionárním zdrojem.“

Toto ustanovení preferuje využití tepla ze SZTE jako primárního způsobu vytápění, čímž je sledována zejména ochrana ovzduší na lokální úrovni, tj. v místě případného spalování. Smyslem této úpravy je tedy omezit neuvážené odpojování od zdrojů preferovaných z hlediska ochrany ovzduší, zabránit výstavbě méně vhodných, zpravidla individuálních a menších, zdrojů tepla (zejména domácích topenišť na pevná či kapalná paliva), a zamezit tak zhoršování kvality ovzduší.

Vedle primárního připojení k SZTE umožňuje § 16 odst. 7 ZOO také využití jiného zdroje vytápění (který je SZTE postaven naroveň), a to za předpokladu, že takový zdroj není stacionárním zdrojem ve smyslu ZOO, tj. zdrojem, který znečišťuje nebo by mohl znečišťovat ovzduší.² Tím je implicitně vyjádřen právě zájem na lokální ochraně ovzduší, kdy zákon výslovně připouští, aby fyzické a právnické osoby namísto tepla ze SZTE využily i jiný způsob vytápění, avšak za podmínky, že při jeho provozu nedojde ani k potenciálnímu znečištění ovzduší.³ Dikce § 16 odst. 7 ZOO tak kromě SZTE zjevně připouští i použití zdrojů, které k výrobě tepla využívají elektrickou energii (neboť při jejich provozu nedochází ke znečištění ovzduší na lokální úrovni). Podle důvodové zprávy k ZOO je tímto ustanovením bez dalšího připuštěno také využití obnovitelných zdrojů energie, u kterých nedochází ke znečišťování ovzduší v místě jejich provozu (tepelná čerpadla, solární panely atd.).⁴

Ustanovení preferuje využití SZTE (případně zdroje postaveného SZTE naroveň) jako primárního způsobu vytápění

Fyzické i právnické osoby jsou nadále povinny využívat pro vytápění přednostně SZTE (případně zdroj postavený SZTE naroveň)

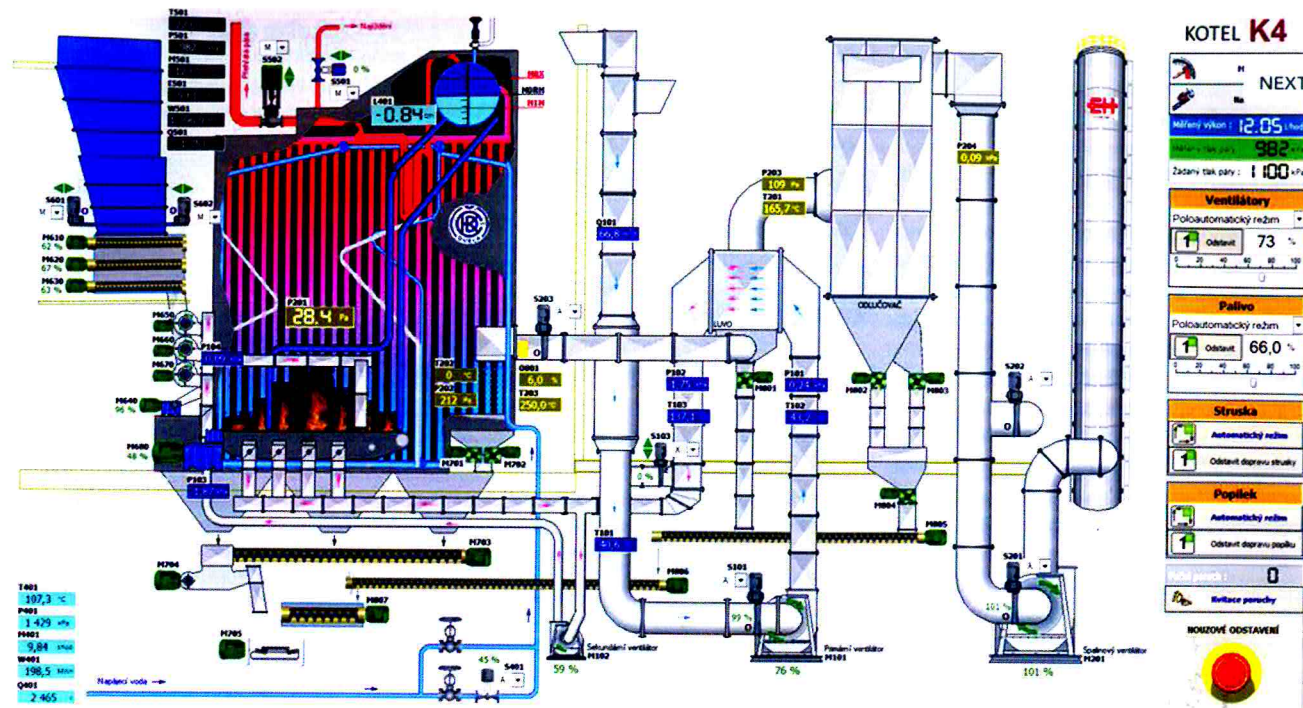
Tato úprava však nepředstavuje úplné omezení či vyloučení možnosti využít k vytápění stacionárních zdrojů tepla, u nichž dochází ke znečištění ovzduší (ať už se jedná o zdroj obnovitelný či nikoliv – např. kotle na tuhá paliva, plynové kotle apod.). Zákon povinnost připojení k SZTE (resp. k jinému „ekologicky čistému“ zdroji) totiž stanoví pouze pro případ, že je využití těchto zdrojů pro fyzickou či právnickou osobu technicky možné a ekonomicky

přijatelné. Pokud by tedy využití tepla ze SZTE (příp. jiného zdroje postaveného SZTE na roveň) bylo pro fyzickou či právnickou osobu technicky nemožné nebo ekonomicky nepřijatelné, mohou tyto osoby bez ohledu na povinnost stanovenou v § 16 odst. 7 ZOO využít k vytápění jakýkoliv jiný zdroj tepla (přičemž je nezbytné brát zřetel na zachování kvality ovzduší).⁵

TECHNICKÁ MOŽNOST A EKONOMICKÁ PŘIJATELNOST VYUŽITÍ SZTE

Technická možnost ani ekonomická přijatelnost v ZOO definována není.

Podle důvodové zprávy ke starému zákonu o ochraně ovzduší⁶ (který byl nahrazen ZOO a z něhož ZOO převzal také povinnost fyzických a právnických osob přednostně využívat SZTE) se technickou možností rozumí technická proveditelnost řešení (tj. vazba na územní plán a dostupnost síťově vázaných energií, kdy se v místě výstavby nachází SZTE nebo je tímto místem rozvod tohoto tepla veden). Dle neoficiálního stanoviska Ministerstva životního prostředí („MŽP“) je navíc

Vizualizace parního kotle - ilustrační foto

připojení k SZTE technicky nemožné (resp. je technicky nemožné zůstat k SZTE připojen), pokud v místě realizace v horizontu cca do 5 let možnost využití SZTE zanikne (nebo má v této lhůtě teprve nově vzniknout).⁷

Připojení k SZTE (popř. jinému zdroji postavenému naroveň) je pak ekonomicky přijatelné,

pokud náklady na využívání tohoto tepla v průměru významně nepřevyšují využívání jiných zdrojů energie (např. plynu či jiných paliv). Dle stanoviska MŽP by ekonomická přijatelnost měla být posuzována nástroji finanční analýzy – metodou čistých současných hodnoty a vnitřního výnosového procenta. Finanční analýza by přitom měla počítat nejen

s toky energií, ale i s toky finančními a materiálovými (tj. kromě ceny spotřeby energie posuzovat i náklady na zbudování jiného způsobu vytápění, předpokládanou životnost atd.).⁸

Technickou možnost a ekonomickou přijatelnost využití tepla ze SZTE je pak nutno posuzovat z hlediska možností osoby, která se hodlá odpojit

O AUTORECH:

Mgr. Ing. Jan Havel, společník RANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s.r.o.
jan.havel@randalegal.com

Jan Havel získal v roce 1994 titul Ing. na Vysoké škole ekonomické v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů se zaměřením na zahraniční obchod, a dále ukončil svá právnická studia na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze v roce 1997. Svou profesní kariéru započal ve společnosti ERNST & YOUNG v oddělení mezinárodních daní a v právním oddělení. Během let 1999 až 2001 pracoval Jan Havel jako vedoucí právního oddělení společnosti ŠKODA POWER, předního světového výrobce parních turbin. V roce 2001 založil právní firmu se zaměřením na mezinárodní obchodní právo a v roce 2005 založil společně s Martinem Řandou advokátní kancelář RANDA HAVEL LEGAL. Při své profesní činnosti nasbíral Jan Havel bohaté zkušenosti zejména v oblasti obchodního práva, mezinárodního obchodu, fúzí a akvizic, stavebního práva se zaměřením na energetický sektor a dodávky technologických zařízení, včetně mezinárodních EPC kontraktů. Dlouholeté zkušenosti Jana Havla zahrnují poskytování právního poradenství ve více než 50 komplexních investičních projektech v energetickém sektoru, včetně jaderných zařízení, v Evropě, Americe a Asii. Jan Havel je advokátem a členem České advokátní komory. Jan Havel hovoří plyně anglicky, rusky a německy.

Mgr. Pavel Janků, advokátní koncipient RANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s.r.o.
pavel.janku@randalegal.com

Pavel Janků dokončil studium na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, kde v roce 2011 získal magisterský titul. Před tím, než se v roce 2011 připojil k týmu RANDA HAVEL LEGAL, působil v advokátní kanceláři Vašíček, Frimmel & Honěk a následně ve společnosti Továrek, Horký a partneři, advokátní kancelář, s.r.o. Během dosavadní praxe získal rozsáhlé zkušenosti zejména v oblastech práva občanského a obchodního, se zaměřením na problematiku korporátního práva, akvizic a obchodních závazkových vztahů. Zkušenosti má rovněž v oblasti stavebního práva, práva životního prostředí a práva nemovitostí. Pavel Janků je advokátním koncipientem a členem České advokátní komory. Hovoří plyně anglicky.

¹ Dle terminologie předchozí právní úpravy byla soustava zásobování tepelnou energií označována jako centrální zdroj tepla.

² Ust. § 2 písm. e) ZOO.

³ Právní úprava obsažená v § 16 odst. 7 nového ZOO téměř doslovně přejímá znění § 3 odst. 8 starého zákona o ochraně ovzduší (zákon č. 86/2002 Sb.), který také upravoval povinnost přednostně využívat k vytápění SZTE (v předchozí terminologii „centrální zdroj tepla“) nebo zdroje postavené SZTE naroveň. Oproti starému zákonu o ochraně ovzduší však novým ZOO došlo ke zpřesnění vymezení „zdroje, který je postaven SZTE naroveň“ a k němuž je tedy možné se bez dalšího připojit namísto využití tepla ze SZTE. Zatímco starý zákon o ochraně ovzduší umožňoval vedle SZTE (resp. centrálního zdroje tepla) využití tzv. alternativního zdroje tepla, který nebyl zákonem výslovně definován a který bylo možné pouze výkladem charakterizovat jako zdroj, u něhož v místě spotřeby tepla nedochází ke spalování (sem bylo možné zařadit tzv. „čisté“ zdroje tepelné energie jako např. sluneční, geotermální, tepelná čerpadla, ale také zdroj, který pro vytápění využívá elektrickou energii), nový ZOO umožňuje namísto tepla ze SZTE využít zdroj, který není stacionárním zdrojem ve smyslu ZOO (tj. zdroj, u něhož v místě provozu nedochází ke znečištění). Ačkoliv ke změně obsahu povinnosti fyzických a právnických osob z hlediska připojování k SZTE v důsledku přijetí nového ZOO nedošlo, nový ZOO dle našeho názoru poskytuje větší míru právní jistoty, kdy alespoň negativně vymezuje, který zdroj je z hlediska ochrany ovzduší postaven SZTE naroveň.

⁴ Tím je tedy dle našeho názoru vyloučeno přednostní využití obnovitelného zdroje, při jehož provozu dochází ke spalování (typicky např. kotel na spalování biomasy).

⁵ Možnost využití jiného zdroje k vytápění (ať už při jeho provozu dochází ke spalování či jinému znečištění) je limitována zejména závazným stanoviskem orgánu ochrany ovzduší vydaným podle § 11 ZOO, kterým se stanoví podmínky provozu takového zařízení. Pokud by takový zdroj nesplňoval podmínky ochrany ovzduší stanovené orgánem ochrany ovzduší (zejména proto, že by překračoval přípustné emisní limity), jeho provoz by příslušným stavebním úřadem povolen nebyl.

⁶ Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), ve znění pozdějších předpisů.